

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2026. № 2.

ISSN 2307-2156

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2026.2.9>

УДК 351:352.353

В. М. Купрійчук,

д. держ. упр., професор, професор кафедри права та публічного управління,

Житомирський державний університет імені Івана Франка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7229-1749>

А. А. Клочко,

д. філос. публічного управління та адміністрування, доцент кафедри права

та публічного управління,

Житомирський державний університет імені Івана Франка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1691-2333>

**ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ВСТУП ДО
СПЕЦІАЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ» ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ D4 ПУБЛІЧНЕ
УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В ЖИТОМИРСЬКОМУ
ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

V. Kupriichuk,

*Doctor of Sciences in Public Administration, Professor of Law and Public
administration Department Zhytomyr Ivan Franko State University*

A. Klochko,

*Doctor of Philosophy in Public Management and Administration,
Associate Professor of the Department of Law and Public administration of
Zhytomyr Ivan Franko State University*

**STUDY OF THE EDUCATIONAL COMPONENT “INTRODUCTION TO
THE SPECIALTY OF PUBLIC ADMINISTRATION AND
ADMINISTRATION” OF THE EDUCATIONAL PROGRAM OF THE
SECOND (MASTER’S) LEVEL OF HIGHER EDUCATION D4 PUBLIC
ADMINISTRATION AND ADMINISTRATION AT IVAN FRANKO
ZHYTOMYR STATE UNIVERSITY**

Освітньо-професійна програма D4 Публічне управління та адміністрування в Житомирському державному університеті імені Івана Франка спрямована на підготовку фахівців-управлінців, які здатні вирішувати складні завдання та практичні проблеми у галузі знань D Бізнес, адміністрування та право, набуття компетентностей для практичної діяльності в органах державної влади та органах місцевого самоврядування. Ціллю освітньої програми є формування високоосвіченої, національно-свідомої та гармонійно розвиненої особистості, здатної ефективно здійснювати професійну діяльність у сфері управління та адміністрування, в контексті реалізації принципів свободи, гідності, верховенства права, законності, патріотизму для побудови демократичної та правової держави, готовності взяти найактивнішу участь у сприянні перемозі над російським агресором та в відбудові економіки, інфраструктури, загалом соціального життя [1].

The educational and professional program D4 Public Management and Administration at Ivan Franko Zhytomyr State University is aimed at training management specialists who are able to solve complex tasks and practical problems in the field of knowledge D Business, Administration and Law, acquiring competencies for practical work in state authorities and local self-government bodies. The goal of the educational program is to form a highly educated, nationally conscious and harmoniously developed personality, capable of effectively carrying out professional activities in the field of management and administration, in the context of implementing the principles of freedom, dignity, the rule of law, legality, patriotism for building a democratic and legal state, readiness to take the most active part in promoting victory over the Russian aggressor and in rebuilding the economy, infrastructure, and social life in general.

The educational component "Introduction to the specialty of public management and administration" for the preparation of applicants for the second (master's) level of higher education corresponds to the educational and professional program Public Management and Administration.

The purpose of studying the educational component is to master theoretical knowledge on public management and administration by students and to acquire practical skills and abilities in applying laws, principles, methods, technologies and procedures in managing public sector entities; acquiring skills and forming competencies necessary to perform the functions and exercise the powers of a specialist of a public administration entity, including for state authorities and local self-government bodies.

The main objectives of studying the educational component are to generalize theoretical principles in the field of public administration; determine the essence, laws, principles and mechanisms of public administration in the development of society; master the basics of methodology, technologies and procedures of public administration of public sector entities; mastering methods of forming, monitoring and controlling management decisions at the national, regional and local levels,

as well as at the level of public sector entities, from the standpoint of general civilizational values, world experience and understanding of scientific achievements; acquiring skills in developing and implementing measures to ensure the effective and efficient activities of public sector entities.

Ключові слова: *публічне управління та адміністрування, публічна влада, бюрократія, антикорупційна діяльність, реформування, відповідальність, закони та принципи.*

Keywords: *management and administration, public authority, bureaucracy, anti-corruption activities, reform, responsibility, laws and principles.*

Постановка проблеми. Нинішні економічні, геополітичні, екологічні, соціальні та технологічні зміни ставлять безпрецедентні виклики перед суспільством й особистістю зокрема, сферою публічного управління та адміністрування. Виникає необхідність не тільки у нових концепціях публічного управління, але і підготовці професійних кадрів зорієнтованих у воєнний час для роботи як на центральному так і на місцевому рівнях. На ринку праці є потреба у фахівцях, які під час воєнного стану володіють управлінськими навичками, необхідними для надання адміністративних послуг у публічній сфері, знайомі з принципами, функціями та етикою службової діяльності в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, здатні організувати та очолити волонтерську та громадську діяльність, спрямовану на реалізацію воєнних та соціально значущих проектів.

Саме освітньо-професійна програма D4 «Публічне управління та адміністрування» передбачає підготовку фахівців для роботи в органах виконавчої влади і органах місцевого самоврядування, громадських організаціях, здатних забезпечити соціально прийнятний рівень надання адміністративних послуг на засадах відкритості, прозорості, підзвітності, професіоналізму тощо в сучасних умовах та післявоєнний період [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На вивченні різних складових теорії та історії державного управління, у тому числі в галузі освіти, науки, культури та охорони здоров'я, концентрують свою увагу сучасні дослідники: В.Бакуменко, В.Венцель, В.Голубь, С.Дубенко, Т.Запорожець, А.Клочко, В.Князєв, Ю.Ковбасюк, В.Луговий, В.Майборода, І.Надольний, П.Надолішний, Н.Нижник, Р.Небожук, О.Оболенський, В.Олуйко, П.Петровський, О.Петроє, І.Розпутенко, С.Серьогін, П.Ситнік, В.Скуратівський, С.Сьомін, В.Трощинський, Н.Ярош та інші.

Вагомий внесок у підготовці фахівців вищої освіти з публічного управління та адміністрування, а також розробці освітньо-професійних програм першій (бакалаврський), другій (магістерський) рівні вищої освіти та освітньо-науковий ступінь доктор філософії здійснюють фахівці зазначеної проблематики, зокрема – С.Вовк, А.Войтенко, Л.Гаєвська, В.Карлова, А.Клочко, М.Кравченко, Н.Кризина, Л.Мельничук, Р.Небожук, О.Пухкал, Я.Радиш, В.Якобчук та інші.

Метою статті є розкриття сутності щодо опанування студентами теоретичних знань освітньої компоненти Вступ до спеціальності публічне управління та адміністрування, набуття ними практичних умінь і навичок щодо застосування принципів, методів, технологій та процедур в управлінні суб'єктами публічної сфери.

Виклад основного матеріалу. Освітньо-професійна програма D4 Публічне управління та адміністрування розроблена кафедрою права та публічного управління і корелюються з місією та стратегіями у Житомирському державному університеті імені Івана Франка, реалізовується на підставі відповідних договорів про співпрацю, активно взаємодіє зі стейкхолдерами, які є співробітниками органів державної влади та органів місцевого самоврядування, установ та організацій. Ядром освітньої програми є ряд освітніх компонент серед яких так звана компонента «Вступ до спеціальності публічне управління та адміністрування» метою вивчення якої є набуття умінь і формування компетентностей, необхідних для виконання

функцій та реалізації повноважень фахівця суб'єкта публічного управління та адміністрування, в тому числі для органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Основними завданнями вивчення освітньої компоненти – оволодіння методами формування, моніторингу та контролю управлінських рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях, а також на рівні суб'єктів публічної сфери, з позицій загально-цивілізаційних цінностей, світового досвіду та осмислення наукових здобутків; набуття навичок розроблення та впровадження заходів із забезпечення результативної та ефективної діяльності суб'єктів публічної сфери [2, 3].

Змістовно освітня компонента «Вступ до спеціальності публічне управління та адміністрування» спрямована на формування здобувачами вищої освіти здатності розв'язувати завдання дослідницького та/або інноваційного характеру у галузі знань D Бізнес, адміністрування та право.

Загальні компетентності (ЗК) виражені у здатностях розробляти та управляти проектами, а також приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК) формують випускника освітнього закладу на:

- здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти;
- здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери;
- здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування;
- здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях;
- здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування,

громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними;

- здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування;

- здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях;

- здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції [2, 3].

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у *програмних результатах навчання (ПР)* та надає можливість:

- знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень;

- розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення;

- використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування;

- здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур;

- уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи;

- уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм;

- планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків [2, 3].

Структура освітньої компоненти «Вступ до спеціальності публічне управління та адміністрування» складається з одного модуля під назвою «Загальні характеристики та основні складові поняття публічного управління та адміністрування» та відповідних тем, а саме:

- *Поняття публічного управління та адміністрування* (теоретичні підходи до розуміння публічного управління та адміністрування; предмет та методологічна основа публічного адміністрування; формування та розвиток ідей управління суспільством; традиційна модель управління суспільством).

- *Громадянське суспільство як суб'єкт публічного адміністрування*. Етапи формування громадянського суспільства. Інститути громадянського суспільства. Функції громадянського суспільства. Види громадянського суспільства.

- *Публічне адміністрування та влада. Органи виконавчої влади в системі публічного адміністрування* (поняття феномену влади; державна та політична влада; органи виконавчої влади в системі публічного адміністрування; влада як основний засіб публічного адміністрування та механізм їх взаємодії).

- *Місцеве самоврядування та його роль у публічному адмініструванні* (поняття публічної муніципальної влади; поняття місцевого самоврядування та основні фактори його формування; сфери управління та компетенції місцевого самоврядування; представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування; посадові особи місцевого самоврядування).

- *Закони та принципи публічного адміністрування* (цілі публічного адміністрування; загальний закон соціального управління; загальносистемні принципи публічного адміністрування; закон централізації та децентралізації влади).

- *Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень* (управління як визначальна функція публічного адміністрування; система управління; об'єкти та суб'єкти управління; поняття управлінського рішення та їх класифікація; послідовність прийняття управлінського рішення в публічному адмініструванні).

- *Реалізація публічної влади* (структура механізму та органів публічного адміністрування; принципи організації діяльності органів публічного адміністрування; форми та методи організації публічного адміністрування; стиль публічного адміністрування; механізми та технології публічного адміністрування).

- *Система органів публічного адміністрування в Україні* (центральні органи публічної адміністрації; територіальні підрозділи центральних органів влади; органи місцевого самоврядування в системі органів публічної адміністрації).

- *Бюрократія в системі публічного адміністрування* (бюрократія як наукова теорія; сучасні підходи в оцінюванні бюрократії; публічна служба).

- *Антикорупційна діяльність у сфері публічного адміністрування* (поняття корупції та корупційних дій; нормативно-правова база антикорупційної діяльності; зони підвищеного ризику прояву корупції; фактори запобігання проявам корупції в публічному адмініструванні).

- *Результативність та ефективність публічного адміністрування* (поняття результативності та ефективності публічного адміністрування; критерії результативності публічного адміністрування; критерії ефективності публічного адміністрування; фактори результативності та ефективності публічного адміністрування).

- *Відповідальність у публічному адмініструванні* (правопорушення у сфері публічного адміністрування; відповідальність органів державної влади у сфері публічного адміністрування; відповідальність органів і осіб, які не перебувають на державній службі у сфері публічного адміністрування).

- *Реформування сфери публічного управління та адміністрування в Україні* (аналітичне забезпечення публічного управління; консультування в публічному управлінні та адмініструванні; формування комплексних і професійних програм підготовки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування; світовий досвід адміністративного реформування; основні напрями державної політики в інформаційній сфері; економічні засади публічного управління та адміністрування; комунікаційний аспект публічного управління) [2, 3].

Політика освітньої компоненти «Вступ до спеціальності публічне управління та адміністрування» складається з політик щодо *академічної доброчесності, відвідування, перескладання, апеляцій та політики конфліктних ситуацій.*

1. Політика щодо академічної доброчесності

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які викладач ставить до здобувача у вивченні освітньої компоненти (правила поведінки на заняттях, користування засобами електронного зв'язку, тощо). Так, наприклад, недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування, заборона використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань (в тому числі засобів електронного зв'язку), за використання інтернет

ресурсів та інших джерел інформації здобувач має вказати джерело, використане під час виконання завдання, тощо [4].

2. Політика щодо відвідування.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку університету та відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність на занятті є обов'язковим компонентом оцінювання. Наприклад: забезпечення студентоцентрованого підходу та створення можливостей для навчання здобувачів вищої освіти, які не можуть відвідувати заняття з поважних причин, зокрема реалізується через «Положення про навчання студентів за індивідуальним графіком у Житомирському державному університеті імені Івана Франка». Індивідуальний графік навчання передбачає можливість вибіркового відвідування здобувачем аудиторних занять (лекційних, практичних, лабораторних, семінарських) і самостійного опрацювання матеріалу відповідних навчальних дисциплін [5, 6].

3. Політика щодо перескладання.

Відсутність на заняттях здобувача вищої освіти з будь-якої причини має місце відпрацювання у встановлені викладачем терміни. Відповідно до положення «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» (нова редакція) кожне лабораторне, семінарське та практичне заняття оцінюється. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані здобувачем вищої освіти у встановлені викладачем терміни [7].

4. Політика щодо дедлайнів.

Викладач встановлює конкретні терміни виконання завдань. Здобувач вищої освіти, який з поважних причин (внаслідок тимчасової непрацездатності, підтверженої довідкою закладу охорони здоров'я, або який був звільнений від занять наказом Ректора Університету) пропустив

навчальні заняття зобов'язаний ліквідувати академічну заборгованість не більше ніж за місяць з моменту виходу на навчальні заняття (з дня припинення поважної причини). Здобувач вищої освіти, який без поважних причин не відвідав навчальні заняття або отримав оцінку нижчу 60 балів, необхідно відпрацювати академічну заборгованість до проведення модульної контрольної роботи [2].

До підсумкової модульної контрольної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які отримали поточні оцінки на усіх передбачуваних робочою навчальною програмою аудиторних навчальних заняттях. До завершення відповідного модуля здобувачам вищої освіти дозволяється перескладати окремі елементи модуля (завдання) з метою отримання вищих поточних оцінок під час консультацій із навчальної дисципліни, які проводяться впродовж семестру.

5. Політика щодо апеляцій.

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про апеляцію результатів контрольних заходів у Житомирському державному університеті імені Івана Франка» [8].

6. Політика щодо конфліктних ситуацій.

Спілкування учасників освітнього процесу (викладачі, здобувачі) відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємодопомоги, толерантності та поваги до особистості кожного, спрямованості на здобуття істинного наукового знання. Вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення запобігання та протидії булінгу» [9].

Висновки з проведеного дослідження. Освітня компонента «Вступ до спеціальності публічне управління та адміністрування» спрямована на підготовку фахівців-управлінців, які здатні вирішувати складні завдання та практичні проблеми у галузі публічного управління та адміністрування, набуття компетентностей для практичної діяльності в органах державної

влади та органах місцевого самоврядування. Саме така наукова матриця освітньої компоненти надає освітньо-професійній програми «Публічне управління та адміністрування» перспектив розвитку упродовж найближчих років, а саме:

- створення нових проєктів спільно з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;
- розширення географії співпраці із вітчизняними та зарубіжними партнерами;
- інтенсифікація науково-дослідної роботи здобувачів спільно з викладачами, які забезпечують її реалізацію й мають вагомні здобутки та досягнення в науково-дослідній діяльності;
- активне використання можливостей неформальної та інформальної освіти задля формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів і підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу тощо;
- тісна взаємодія зі стейкхолдерами щодо удосконалення освітньо-професійної програми та визначення перспектив її популяризації не лише в регіоні, а й за його межами тощо.

Література

1. Kupriychuk Vasyl, Ilyin Igor, Pinkevich Vladyslav. Training of higher education specialists in field of knowledge d «business, administration and law» in specialty D4 «public management and administration» at Zhytomyr Ivan Franko state university. Економіка. Управління. Інновації Випуск №2 (37), 2025. URL: <http://eui.zu.edu.ua/article/view/346683/333712>
2. Сайт Житомирського державного університету імені Івана Франка. URL: <https://eportfolio.zu.edu.ua/op/97/magister/2023/>
3. Освітня програма D 4 Публічне управління та адміністрування URL: <https://eportfolio.zu.edu.ua/op/235/magister/2025/>
4. Академічна доброчесність. URL: <https://zu.edu.ua/academic-integrity.html>

5. Правила внутрішнього розпорядку університету. URL: https://zu.edu.ua/offic/pravya_vn_rozporyadku.pdf

6. Розклад університету. URL: <https://dekanat.zu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=999>,

7. Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» (нова редакція). URL: https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf

8. Положення про апеляцію результатів контрольних заходів у Житомирському державному університеті імені Івана Франка». URL: https://zu.edu.ua/offic/pro_apelyacij.pdf

9. Положення запобігання та протидії булінгу». URL: <https://zu.edu.ua/offic/pol-buling.pdf>

References

1. Kupriychuk, V. Ilyin, I. and Pinkevich, V. (2025), “Training of higher education specialists in field of knowledge d «business, administration and law» in specialty D4 «public management and administration» at Zhytomyr Ivan Franko state university”, *Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii*, vol. 2 (37), available at: <http://eui.zu.edu.ua/article/view/346683/333712> (Accessed 05 Feb 2026).

2. Zhytomyr Ivan Franko state university (2026), available at: <https://eportfolio.zu.edu.ua/op/97/magister/2023/> (Accessed 05 Feb 2026).

3. Zhytomyr Ivan Franko state university (2025), “Educational program D 4 Public Management and Administration”, available at: <https://eportfolio.zu.edu.ua/op/235/magister/2025/> (Accessed 05 Feb 2026).

4. Zhytomyr Ivan Franko state university (2025), “Academic Integrity”, available at: <https://zu.edu.ua/academic-integrity.html> (Accessed 05 Feb 2026).

5. Zhytomyr Ivan Franko state university (2025), “Internal University Regulations”, available at: https://zu.edu.ua/offic/pravyla_vn_rozporyadku.pdf (Accessed 05 Feb 2026).

6. Zhytomyr Ivan Franko state university (2025), “University Schedule”, available at: <https://dekanat.zu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=999> (Accessed 05 Feb 2026).

7. Zhytomyr Ivan Franko state university (2025), “Regulations on the criteria and procedure for assessing academic achievements of higher education applicants of Ivan Franko Zhytomyr State University according to the European Credit Transfer and Accumulation System (new edition)”, available at: https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf (Accessed 05 Feb 2026).

8. Zhytomyr Ivan Franko state university (2025), “Regulations on appeal of the results of control measures”, available at: https://zu.edu.ua/offic/pro_apelyacij.pdf (Accessed 05 Feb 2026).

9. Zhytomyr Ivan Franko state university (2025), “Regulations on prevention and counteraction to bullying”, available at: <https://zu.edu.ua/offic/pol-buling.pdf> (Accessed 05 Feb 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 15.02.26

Прорецензовано / Revised: 18.02.26

Схвалено до друку / Accepted: 19.02.26